ነቀርሳ (ካንሰር)ምንድን ነው?

ነቀርሳ (ካንሰር ብዙ ሰዎች የሚያጠቃ በሽታ ነው ብዙ ሰዎች ስለ ካንሰር ሲሰሙ በፍርሓት ይዋጣሉ ይህ ፍርሓት ኣንዳንድ ግዜ ሰልነቀርሳ ምንነት ተረደተን በግዜ እንዳንከላከለው ያደርገናል(ተስፋ ያስቆርጠናል) ስለ ነቀርሳ በበለጠ ማውቅና መረዳት እንዳንፈራውና በግዜ እንድንቆጣጠረው የሚረዳን ኣንዱ ዜዴ ነው።

ንቀርሳ ብዛት ያላቸው የበሽታ ዓይቶች ጥርቅም ነው ይህም ህዋሳት ያለኣግባብ ስራቸውን ትግባራቸው(ሲሰፋ ምክንያት የሚመጣ በሽታ ነው ሰውነታችን በብዙ ቢልዮን የሚቆጠሩ ጥርቅም ህዋሳት የተገነባ ነው እነዚህ ህዋሳት መላ ኣካላችን ማለትም ሰውነታችን ቆዳኣችን ኣጥንታችንን ልባችንን ሳምባችንን እንዲሁም ሌሎች ህዋሶቻችን ይገነባሉ እንደሚታወቀው እንዚህ ጥቃቅን ሕዋሳት እርስ በርሳቸው ይራባሉ ይህም ሰውነታችን እንዲያደግ ወይንም እንዲጠግን ለመርዳት ነው። ሕዋሳት በተለመደው የመራባት ሆን የመከፋፈል ሕግ ወጪ በሆነ መንገድ ከተራቡም ወይንም ከተከፈፋፈሉ ይህ ሕገወጥ ኣሰራር ቱመር እብጠት ይባላል እብጠት(ነቀርሳ ሳይሆን) ወይንም ኣደገኛ የሆነው እብጠት ሊሰፋ ይችላል ነገር ግን ወደሌሎች ኣካላት ላይተላለፍ ይችላል፣ትልቅ ችግር በመፍጠር(ሊከላከል ልዩ የሆነ ሁኔታ ሊፈጥር ይችላል ነገር ግን ኣብዛኛውን ግዜ በ ቀዶ ጥገና(ከተወገደ) ተመልሶ ላይበቅል(ላያድግ) ይችላል።

ኣደገኛ እብጠት ነቀርሳ (ማሊግናንት ቱሞር) ይባላል እብጠቱ ባከባቢው የሚግኙትን የሰውንት ክፍሎች ብመውረር ጉዳት ሊያደርስ ይችላል እንደገና ወደ ሌሎች ኣካላት በመተላለፍ ኣዳዲስ እብጠቶች ሊፈጥር(ሊያበቅል) ይችላል ይህ እብጠት(ማታስታሲስ) ይባላል።

ኣደገኛው እብጠት ግዜ ሕዋሳት ፍጹም ከቁጥጥር ውጪ መቀነ ያስራርር መንገድ ያድጋሉ ኣንዳንድ ግዜ እንዳንድ ምክንያት የመጀመርያው እብጠት በቀለኡ ጥገና ከተወገደ እብጠቱ በሌሎች የሰውነት ክፍሎች ላይ ወይንም ብዝያው በነበረበት ላይ እድገቱን ሊቀጥል ይችላል።

ነቀርሳን ምን ያመጣዋል?

ሴሎች(ሕዋሳት) ላይ እርባታቸውን ወይንም የመከፋፈላቸውን ኣግባብ የሚገታ እንድ የሆነ ለውጥ ሲመጣ ነቀርሳ ይመጣል ወይንም ይፈጠራል ይህ ልውጥ በጉሮሮ በሳምባ ንቀርሳ ሄፒታይትስ ቢ መመረዝ ወይንም ብሲጋራ ጢስ እራስን በማጋለጥ ነው ለብዙ ግዜ ተደጋጋሚ የሆነ ንቀርሳ ከሚያመጡ ከሚካሎች መጋለጥ ነቅረሳ እንደሚያስከል ሳይንትስቶች በጋራ የሚስማሙበት ሓቅ ነው ይህም (ካርሲኖጅን ይባላል) የሰውነት ሕዋስት ያላግባብ እንዲራቡና እንዲከፋፍሉ ያደርጋል የ ካርሲነጅን ምሳሌዎች የሚከተሉት ናቸው የተባይ መጥፍያ ምደሓኒቶች ጨረሮች(ራድየሽን) ምርዛም ቅመሞች እንዲህይ የሲጋራ ጥቀርሻ(ታር) ናቸው በተጫማሪ ለብዙ ግዝያት ሲጋራ ማጤስ የሳምባ ጉሮሮ የፊኛ ነቅርሳዎች ሊያስከትል ይችላል።

ኣንዳንድ ነቀርሳዎች ለምሳሌ የትልቅ ኣንጀት የወንዶች የዘር ከረጢት የጡት ወይንም ያንጎል ነቀርሳዎች ምክንያቶች ገና ግልጽ ኣይደሉም(ኣልተደረሰባቸውም) ለምን ኣንዱን በሽታተኛ ኣጥቅተው ሌላውን ሊያጠቁ የማይችሉበትን ምክንያት ኣልተደረሰበትም የጉበት በሽታ የሕክምና እርዳታ የጽሓይ ሙቀት መከላከል ወይንም ሲጋራ ማጤስ ማቆም በካንሰር የመያዝን ኣደጋ ይቀንሳል።

ቀደም ብሎ የነቀርሳ ምርመራ ማድረግና የነቀርሳው ሳይራባ ሕክምና መጀመር ነቀርሳውን ሳይስፋፋ ለማዳን ትልቅ እገዛ ያደርጋል ከሞትም ያድናል።

ኣንዳንድ ቁስሎች (የተመርዙ) ነቀርሳ እደገኛ የሆነውን ነቀርሳ ሊያመጡ ይችላሉ ነገር ግን ነቀርሳ ብራሱ እደገኛ እይደለም ነቀርሳ ከያዘው ከመኖርና ከመጠጋት ነቀርሳው ሊተላለፍ ኣይችልም ኣንዳንድ የነቀርሳ ዓይነቶች ለምሳሌ የጡትና የኮለን ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚተላለፉ ሊሆኑ ይችላሉ እነዚህ ዓይነት ነቀርሳዎች በቤተሰብህ ውስጥ የያዙ ካሉ እንተንም ኣንተንም ልይዝህ ዕድሉ የሰፋ ነው እስቀድምህ ምርመራ በማድረግ እራስህን ኣድን።

የነቀርሳ ማስጠንቅቅያ ምልክቶች

1. ያለ ሙከራ ብዙ ክብደት ማጣት
2. ብዙ መሳል ተሎ የማይጠፋ ጉንፋን በሳምባ ነቀርሳ ያልሆነ
3. ደም የቀላቅለ ጉንፋን(አክታ) ደም የቀላቀለ ሽቅብታ (ማስታወክ)ከደም የተቀላቀለ ሰገራ
4. ብሴት ብልት በወር ኣበባ ምክንያት ያልሆነ ደም ሲፈስ
5. በቆዳ ላይ ያልተለመደ ለውጥ ሲታይ
6. የማይድን የቆዳ ቁስል
7. ያለ ምክንያት መታከትና ድካም
8. ግልጽ ያልሆነ የስቃይ ስሜት

ከላይ የተጠቀሱት የማስጠንቅቅያ ምልክቶች የታዩበት ሰው ንቀርሳ ኣለው ማለት ኣይደለም ምክንያቱም ምልክቶቹ በሌላ ምክንያት ሊከሰቱ ይችላሉ እንዱ ወይንም ክዚያ በላይ ምልክቶች ከታዩብህ ምርመራን ለማካሄድ ድክቶርህን ሃኪምህን ማማከር ይኖርብሃል።

የነቀርሳ ፍዋሳና የጤና ጥበቃ ኣገልግሎት መከላከያና ጤነኛ ለመሆን የሚወሰዱ እርምጃዎች።

ኣስቀድመው መከላከል በጣም ጠቃሚ ነው ነገር ነው ጥሩ ኣመጋገብ ማዘውተር እስፖርት መስራት ሰውነትን መቆጣጠር ጤነኛ እንድትሆን በታም ኣስፈላጊ ናቸው እንዲሁም የነቀርሳ ማስጠንቀቅያ ምልክቶች ሆነ ሌላ የጤና ችግር ስያጋጥምህ ሓኪምህን መጎብኘት በጣም እስፈላጊ ነው ምልክቶችንም ስታይ ሓኪምህ ምርመራ እንድታደርግ ሊያዝልህ ይችላል ምልክቶቹ ሲታዩ ሕክምና ማድረግ በሽታውን ለመፈወስ በቀላሉ ይቻላልና ሓኪምህን ነቀርሳ እንዳለብህ ማወቅ ይችላል ነገር ግን ገና በለጋነቱ በሽታውን በማግኘትና ለመፈወስም ሆነ ለመቆጣጠር ዕድሉ የሰፋ ነው።

የተለያዩ የነቀርሳ ዓይነቶች አሉ አንዳንዶቹ ለማከም ቀለል ይላቃ ከሌሎቹ የነቀርሳ ሕክምና(ምድሓኒት) ተሻሽሎኣል የቀድሞው የነቀርሳ ሕክምና ብዙ ጎጂ የሆኑትን ጎኖችን ስለነበሩት ፍወሳው ያሰቃይ ነበር ኣሁን ግን ኣዲስና እስተማማዉ የነቀርሳ ሕክምና ተግንቶኣል ነሆኃሳ በለጋነቱ ከተግዉ ሓኪሞቹ ይህ ኣዲስ የሕክምና ዜና መሳርያና መበጠቀም ብሽተኛውን ሳይቸገርና ሳይሰቃይ ሊያድኑት ይችላሉ ነቅርሳ ያዘህ ማለት የሞት ዕጣ ኣገጠመህ ማለት ኣይደለም ወይንም እንድትሞት የኣምላክ ፍቃድ ሆን ማለት ኣይደለም ነቀርሳ ያዛቸው ሰዎች ብዙ ግዜ ይድናሉ ኣይሞቱም ነቀርሳ ያዘዉ ብለህ ተስፋ ኣትቁረጥ ሕክምና ለማድረግ ተጣጣር ብዙ ዓይነት ነቀርሳዎች ሊፈወሱ ይችላሉ።

ስለ ነቀርሳ ጥያቄ ካልዎት ወይንም ስለንቀርሳ ብበለጠ ለመረዳትና ለማወቅ ከፈልጉና ብግዜው ምርመራ ለማድረግ ከፈልጉ የቤተሰብ ሓኪምዎን ቀጠሮ የዘው ያነጋግሩ።

ጽሕፉ ከ ኣሜሪካ ካንሰር ሶሳይቲ መጽሄት ስለካንሰር ማወቅ የሚገባን ነገሮች በሀርቦርቪው መዲካል ሰንተር ኤኤንካርት እና ሃውስ ኮልስ ሰንተር፣ የትርጉም እርዳታ ከ ኣክሰሲንግ ሄልዝከር ኣኢንፎርመሽን ፕሮጀክት የተሰጠ በናሽናል ላይብረሪ ኦፍ መድስን የሚደገፍ።